

Jazyková mediace

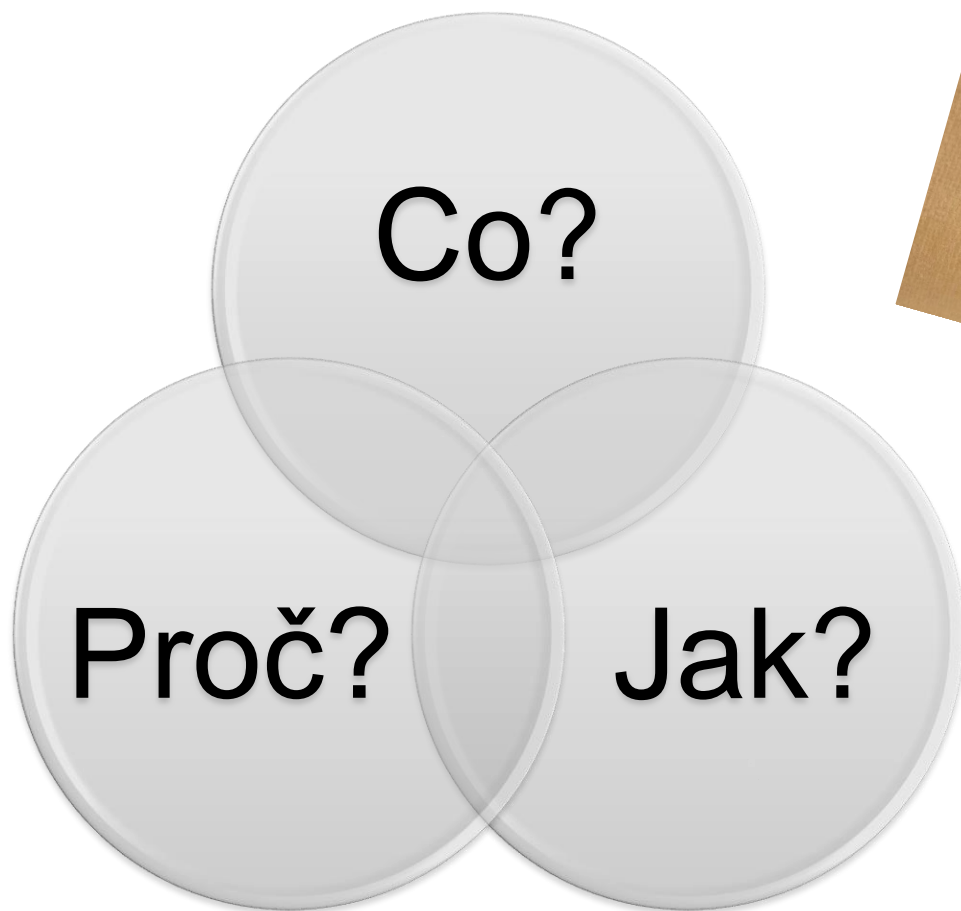
užitečná kompetence ve výuce cizích
jazyků od samých počátků

Mgr. Pavla Marečková, Ph.D.

katedra německého jazyka a literatury PdF MU

p.mareckova@ped.muni.cz

Obsah webináře

Mediační úloha od A1, popř. od úrovně „vor A1“

MUSEUM DER ILLUSIONEN

Preise & Öffnungszeiten   Attraktionen   Firmen/Gruppen   Kinder   Über uns   Blog

Öffnungszeiten:
Donnerstag bis Sonntag und an Feiertagen von 10 – 18 h geöffnet.

Eintrittspreis:
Erwachsene: 13 Euro
Kinder (5-18 Jahre): 9 Euro
Kinder (0-4 Jahre): kostenlos
Senioren/Studenten/Behindertenpass: 11 Euro*
Gruppen Schulen / KIGA: 7 Euro pro Schüler + pro 10 zahlenden Schülern 1 Begleiter kostenlos**
Gruppen Erwachsene: 11 Euro pro Person***

Beschriftung im Museum:
Deutsch, Englisch, Spanisch und Italienisch

Kontakt:
Wallnerstraße 4
1010 Wien, Österreich
T. +43 1 532 2255
info@illusionen.at

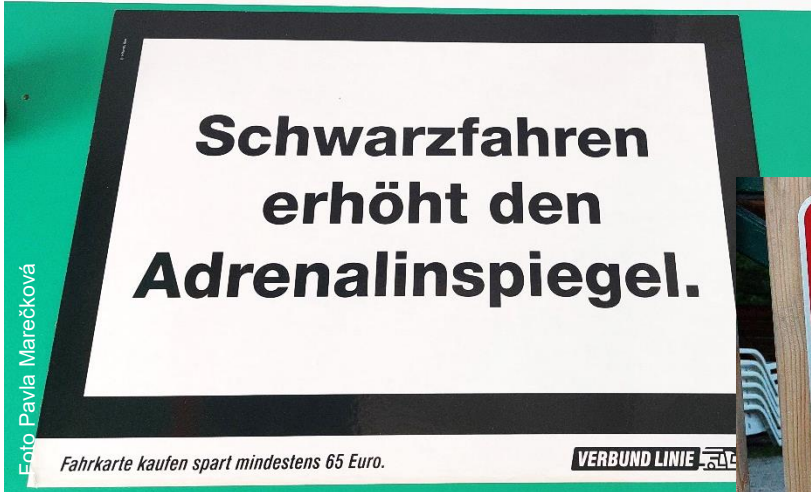
** Ermäßigter Eintritt für Studenten und Senioren gegen Vorlage eines gültigen Nachweises sowie Inhaber einer Behindertenpasses
**Schulen und Kindergruppen ab 10 Personen. Kindergruppen ab dem Alter von 5 Jahren
***Erwachsenengruppen ab 10 Personen*

<https://museumderillusionen.at/>

Mediační úloha od A1

Mediační úloha od A2

Mediační úloha od A2

V apartmánu

- CZ česky mluvící rodič
- DE německy mluvící hostitel/ka
- CZ-DE syn/dcera jako mediátor/ka

In der Unterkunft

Image by chriswestler from Pixabay, 13. 7. 2023
<https://pixabay.com/photos/uhrturm-clock-tower-city-buildings-6934165/>

Česká rodina přijíždí na dovolenou do Štýrského Hradce v Rakousku (Graz), kde má rezervovaný apartmán v soukromí. Po příjezdu za rodiči přijde hostitel, který mluví pouze německy. Rodiče, kteří němčinu neovládají, požádají syna/dceru, aby jejich rozhovor zprostředkoval. Rozdělte si role a situaci si zahrajte.

A/ Deutschsprachige/r Gastgeber/in (DE)

- Du begrüßt die Gäste und bist bereit ihre Fragen zu beantworten.
- Du fragst, ob ihnen das Appartement gefällt und alles in Ordnung ist.
- Du bietest den Gästen Fahrräder zum Ausleihen (inkl. Fahrradhelme) an.
- Du bittest die Gäste, das Formular („Gäste Erhebungsblatt“) auszufüllen.
- Du informierst die Gäste über die aktuellen Veranstaltungen in der Stadt (Sommerkino, Sportfestival, besondere Stadtführungen etc.)

B/ Syn/dcera jako mediátor/ka (CZ-DE)

- Nepřekládáš konverzaci doslovně, pouze shrnuješ svými slovy nejdůležitější informace.
- Snažíš se o to, aby komunikace probíhala v přátelském tónu.
- Nemusíš vždy všechno říct dokonale a gramaticky správně. Důležité je, abys mezi hostitelem a rodiči umožnil/a základní komunikaci☺
- Jsi aktivním členem rodiny, zapoj se do rozhovoru (nejsi jen tlumočnick).

C/ Česky mluvící rodič (CZ)

- Umiš pár slovíček německy a při přivítání s hostitelem se je snažíš použít.
- Zajímá tě přístup k internetu (název sítě a heslo)
- Ptáš se, jak je to s parkováním (zda je zdarma před domem nebo ve dvoře).
- Chceš vědět, kde je nejbližší možnost koupání/plavání (nejlépe aquapark) a restaurace s regionální kuchyní.

Popisy rolí

A/ Deutschsprachige/r Gastgeber/in (DE)

- Du begrüßt die Gäste und bist bereit ihre Fragen zu beantworten.
- Du fragst, ob ihnen das Appartement gefällt und alles in Ordnung ist.
- Du bietest den Gästen Fahrräder zum Ausleihen (inkl. Fahrradhelme) an.
- Du bittest die Gäste, das Formular („*Gäste Erhebungsblatt*“) auszufüllen.
- Du informierst die Gäste über die aktuellen Veranstaltungen in der Stadt (Sommerkino, Sportfestival, besondere Stadtführungen etc.)

Popisy rolí

C/ Český mluvící rodič (CZ)

- Umíš pár slovíček německy a při přivítání s hostitelem se je snažíš použít.
- Zajímá tě přístup k internetu (název sítě a heslo)
- Ptáš se, jak je to s parkováním (zda je zdarma před domem nebo ve dvoře).
- Chceš vědět, kde je nejbližší možnost koupání/plavání (nejlépe aquapark) a restaurace s regionální kuchyní.

Popisy rolí

B/ Syn/dcera jako mediátor/ka (CZ-DE)

- Nepřekládáš konverzaci doslovně, pouze shrnuješ svými slovy nejdůležitější informace.
- Snažíš se o to, aby komunikace probíhala v přátelském tónu.
- Nemusíš vždy všechno říct dokonale a gramaticky správně. Důležité je, abys mezi hostitelem a rodiči umožnil/a základní komunikaci 😊
- Jsi aktivním členem rodiny, zapoj se do rozhovoru (nejsi jen tlumočnick).

Mediační úloha od A2

V bistro

Image by Freepik

VORSPEISEN		BACKHENDL	
RUCOLASALAT MIT ROTER BETE Sesam, lauwarmer Feta, gem. Brotkorb	6,9	Preiselbeeren, Kartoffel-Gurkensalat	14,9
KLEINE PORTION MO'BAZDA Hausgemacht, gem. Brotkorb	5,9	FITNESSPFANNE Gebratene Hähnchenbruststreifen, Gemüse, Sauerrahmdip	14,9
ZWEIERLEI HAUSGEM. AUFSTRICHE Sauerrahm-Raddieschen-Dip, MO'bazda, gem. Brotkorb	6,2	LACHS VOM GRILL Ofenkartoffeln, Kräuterquark, Kräuterbutter	17,9
BAYRISCHE BRUSCHETTA Almbutter, Tomaten, Kräuter	5,9	CURRYWURST' Pommes Frites	7,9
FORELLENFILET Rote Bete Mousse, gem. Brotkorb	7,9	OFENKARTOFFEL „LACHS“ Kräuterquark, Räucherlachs, Tomate-Mozzarella, Salat	13,9
SUPPEN		OFENKARTOFFEL „HÄHNCHEN“ Kräuterquark, Salat	14,9
RINDERBRÜHE MIT LEBERKNÖDEL Frischer Schnittlauch	4,8	MO - BURGER	
KAROTTEN - INGWERSUPPE Kürbiskernöl, Weißbrot	4,8	CHEESEBURGER Burger-Soße, Salat, Zwiebeln, Gurke, Tomate, Käse, Pommes frites	13,9
MO - KLASSIKER		TEXASBURGER Scharfe Burger-Soße mit Mais, Salat, Zwiebeln, Tomate, Gurke, Speck, Pommes frites	13,9
SCHWEINEBRATEN Dunkelbiersoße ¹ , Kartoffel- ¹²³ oder Semmelknödel, Krautsalat ¹³⁴	9,9	VEGETARISCH	
OFENFRISCHES SCHÄUFERL Dunkelbiersoße ¹ , Meerrettich ² , Kartoffel- ¹²³ oder Semmelknödel, Krautsalat ¹³⁴	13,9	ALLGÄUER KÄSESPÄTZLE Röstzwiebeln, Emmentaler, kleiner Salat	9,8
WIENER SCHNITZEL (VOM KALB) In Butter gebraten, Preiselbeeren, hausgem. Kartoffelsalat ^{1,2,4} oder Pommes Frites	19,9	SÜSSKARTOFFEL-POMMES Sauerrahmdip, Mangodip ✓	6,9
		GEMÜSESPÄTZLEPFANNE	8,9
		OFENGEMÜSE ✓ Rosmarinkartoffeln, Vegane Crème Fraiche	10,9

<https://dasmo.chayns.site/speisekarte>

MUNI
PED

Mediační úloha od A2

DPMB aktuálně
17. dubna v 17:08 · 🌐

DOPRAVNÍ NEHODA - ZASTÁVKA KLUSÁČKOVA

AKTUALIZACE 13:18: Zastávka Klusáčkova do centra; Doprava uvolněna, linka 12 pokračuje se zpožděním 10 min.

13:09: Linka 12; Zastávka Klusáčkova do centra; Dopravní nehoda; Zdržení 10 min.;

TRAFFIC ACCIDENT - STOP KLUSÁČKOVA

UPDATING 13:18: Stop Klusáčkova to the center; Traffic released, line No. 12 continue with 10 min. delay

13:09: Line No. 12; Stop Klusáčkova to the center; Traffic accident; Delay 10 min.;

👍🙄 3 2 komentáře

👍 To se mi líbí   💬 Okomentovat   ➦ Sdílet

<https://www.facebook.com/DopravniPodnikMestaBrna>

Mediační úloha od B1

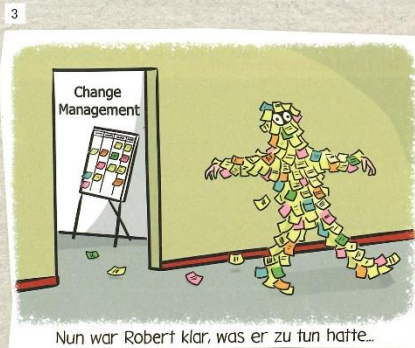

<https://www.youtube.com/watch?v=JjKPTkMhSpC>

Mediační úloha od B1 (Kontext DaF B1.1)

5

RUND UM DIE ARBEIT

- 1 a Sehen Sie die Cartoons an. Welcher gefällt Ihnen am besten? Stimmen Sie im Kurs ab.
- b Welche Themen passen zu welchem Cartoon? Manchmal passen mehrere Themen.
- die Arbeitszeiten
  - der Arbeitsort
  - die Fortbildung
  - die Arbeitsweise
  - die Kolleginnen und Kollegen
  - der Chef / die Chefin
  - die Bewerbung
- c Arbeiten Sie in Gruppen. Sammeln Sie Wörter zu den Begriffen in 1b.

- 2 [MEDIATION] Bringen Sie einen Cartoon zum Thema Arbeit mit. Was sagen die Personen im Cartoon auf Deutsch? **oder** Erzählen Sie auf Deutsch einen Witz zum Thema Arbeit.

LERNZIELE

- MODUL 1 berufliche Entwicklungen verstehen und vorstellen, über Berufe sprechen
- MODUL 2 Tipps zur Bewerbung verstehen und ein Bewerbungsanschreiben formulieren
- MODUL 3 Meinungen zum Thema *Leben ohne Arbeit* verstehen und ausdrücken
- MODUL 4 Informationen über den Umgang mit Konflikten hören und notieren, Konflikte ansprechen

ALLTAG UND BERUF

Small-Talk-Gespräche führen

GRAMMATIK

- MODUL 1 Genitiv und Präpositionen mit Genitiv
- MODUL 3 Sätze verbinden: Kausal-, Konzessiv- und Konsekutivsätze

Mediační úloha od B1 (Kontext DaF B1.2)

WAS ZIEHE ICH AN?

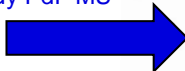
- 1** a Welches Kleidungsstück findet man am häufigsten in Ihrem Kleiderschrank?
Was ziehen Sie am liebsten an? Warum? Sprechen Sie im Kurs.
- b Was wissen Sie über die Herstellung von Jeans? Sammeln Sie im Kurs.
- 11** c Hören Sie den Podcast und ergänzen Sie die Informationen im Schaubild.

[STRATEGIE]

Texte leichter verstehen:
Vorwissen aktivieren
Überlegen Sie vor dem
Hören oder Lesen:
Was wissen Sie bereits
über das Thema?
Welche Informationen
erwarten Sie?

Koithan, U., Schmitz, H., Sieber, T., Sonntag R. (2021): Kontext
Deutsch als Fremdsprache. B1.2+, Ernst Klett Sprachen:
Stuttgart, s. 70.

d [MEDIATION] Ein Freund / Eine Freundin im Kurs hat den Podcast nicht gut verstanden.
Erklären Sie ihm / ihr anhand des Schaubilds noch einmal die Informationen.

Mediační úloha od B1 (Kontext DaF B1.1)

4

[**MEDIATION**] Wenn Menschen zusammenarbeiten, gibt es auch Konflikte. Wie geht man konstruktiv damit um? Wie spricht man sie am besten an? Bearbeiten Sie die Schritte a bis d.

a Arbeiten Sie zu viert. Sehen Sie die Fotos an. Welche Probleme gibt es hier?

3

b Bilden Sie nun Paare. Jedes Paar wählt zwei Situationen aus 4a. Überlegen Sie, wie Sie den Konflikt ansprechen können. Ergänzen Sie die Aussagen im Kasten und finden Sie dann eine Einigung.

einen Konflikt ansprechen

Ich habe das Gefühl, dass ...
Für mich ist es etwas unangenehm / kompliziert, wenn ...
Ich hätte da eine Bitte, könnten Sie ...
Kann es sein, dass ...?

Missverständnisse vermeiden

Ich habe verstanden, dass du ...
Könnten Sie mir noch mal erklären, warum ...?
Habe ich das richtig verstanden, dass ...?
Du meinst also, dass ...

reagieren / sich entschuldigen

Ach so, das wusste ich nicht.
Tut mir leid, aber ich muss jetzt (leider) in eine Besprechung / sofort los / ...
Oh, Entschuldigung. Das mache ich sofort / gleich / ...
Entschuldigung, ich hatte ein Problem mit ...

etwas vereinbaren

Können wir uns auf einen Kompromiss einigen?
Wir einigen uns also darauf, dass ...
Wärest du einverstanden, wenn wir ...?
In Zukunft versuchen wir ...
Können wir es also so machen, dass jeder ...?

Koithan, U., Schmitz, H., Sieber, T., Sonntag R. (2021): Kontext Deutsch als Fremdsprache. B1.1+, Ernst Klett Sprachen: Stuttgart, s. 75.

Mediační úloha od B2

80 >

RÖNTGEN- TECHNIK

ERFINDER

WILHELM CONRAD RÖNTGEN

ZEITPUNKT

1895

DURCHSICHTIGES VERFAHREN

Zum Durchblicken von etwas Undurchschaubarem wünscht man sich häufig einen Röntgenblick. So lassen sich Geheimnisse, Unerwartetes oder Unerwünschtes entdecken. Der Erfinder der Röntgenstrahlen war 1895 hingegen gar nicht vom Willen getrieben, Durchleuchtendes aufzuspüren. Nur zufällig entdeckt der Physiker Wilhelm Conrad Röntgen im Rahmen einer Versuchsanordnung Licht, wo es nach bisherigem physikalischem Erkenntnisstand keines geben darf. Das Besondere an diesem Licht ist seine Eigenschaft, Materie zu durchdringen. So kommt er auf die Idee, in den Menschen hinein zu fotografieren. Da hartes Gewebe besonders viel Strahlung absorbiert, hinterlässt es, im Gegensatz zu weichem Gewebe, weiße Schatten auf dem Durchleuchtungsfoto. Besonders Knochenbrüche kann man so einfach diagnostizieren. Eine Revolution für die Humanmedizin.

> **BEDEUTUNG:** Aufgrund des weltweiten Nutzens für die Medizin und der Begeisterung in der Bevölkerung werden die von Wilhelm Conrad Röntgen entdeckten „X“-Strahlen als Röntgenstrahlen bezeichnet.

Mediační úloha od C1

Warum klingt Deutsch so schön hart?

(3) DER GLOTTALE VERSCHLUSSLAUT

„Knacklaut“

[?]

Knack!

Knack!

Celá obrazovka (f)

6:53 / 11:21

<https://www.youtube.com/watch?v=w4uQznE8Bfk>

Mediace ve výuce cizích jazyků

= volné zprostředkování obsahu ústní nebo písemné komunikace mezi komunikačními partnery, kteří nehovoří stejným jazykem, popř. nepoužívají stejný registr v rámci jednoho jazyka (např. odborný versus hovorový jazyk)

= zprostředkování informací z textů prostřednictvím shrnutí, parafrázování, vysvětlení, zjednodušení textu apod.

= aktivní účast na komunikaci, mediátor/ka není pouhým kódovacím /dekódovacím nástrojem (na rozdíl od překladatele, tlumočníka)

= podporuje porozumění mezi komunikačními partnery, redukuje „distanč“ mezi lidmi, napomáhá předcházet konfliktům, popř. je verbálně usměrňovat (diplomacie, empatie, respekt)

Druhy mediace

- interlingvální (DE-CZ), popř. trialog (EN-DE-CZ) / intralingvální (DE-DE)
- ústní / písemná (dle cílového textu)

	mündlich	schriftlich
rezeptiv	Hören	Lesen
produktiv	Sprechen	Schreiben

Reimann, Daniel (2016): *Sprachmittlung*. Tübingen: Narr., s.13.

SERRJ & Companion Volume / Begleitband

– Zakotvení mediace v SERRJ (2001)

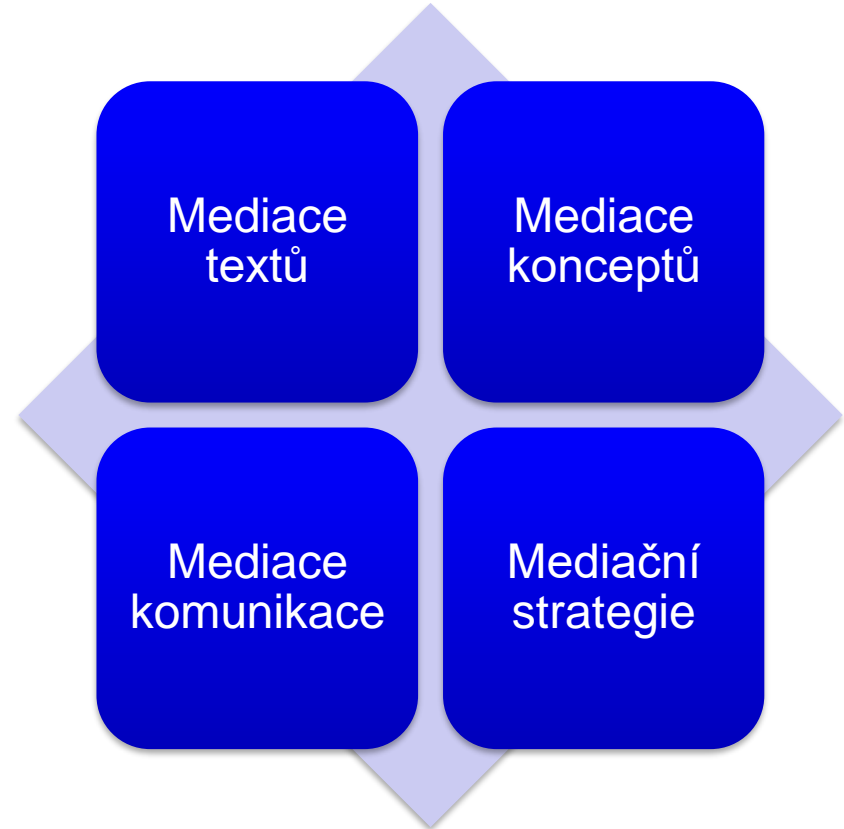
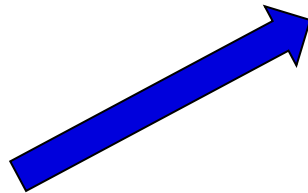
– Dodatek k SERRJ (2018, 2020) – širší pojetí mediace, klasifikace mediačních aktivit s deskriptory

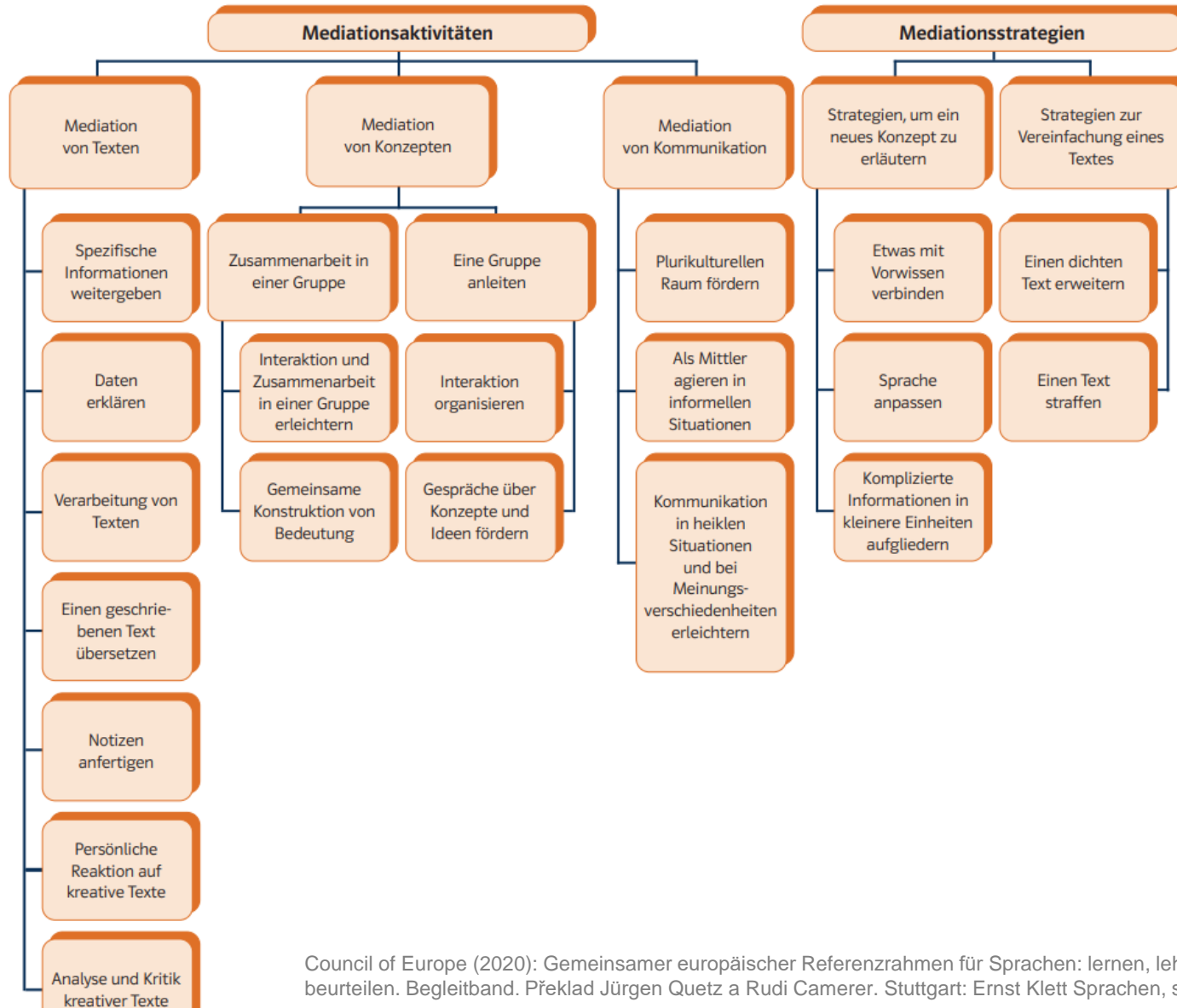
Klasifikace mediačních aktivit v Dodatku SERRJ

Jazykové aktivity:

1. Recepce
2. Produkce
3. Interakce
4. **Mediace**

Klasifikace mediačních aktivit

Mediace textů

= zprostředkování obsahu textu někomu, kdo k němu nemá přístup (z jazykových, kulturních, technických či jiných důvodů):

- zprostředkování specifických informací
- interpretace dat (ze statistik)
- zpracování textu
- překlad písemného textu
- zhotovení poznámek (zprostředkování textu sám sobě)
- osobní reakce na tvůrčí texty
- analýza a kritika tvůrčích textů

Mediace konceptů

- usnadnění interakce a spolupráce ve skupině
- podpora diskuse o myšlenkách a pojmech
- společná konstrukce významu pojmů

Mediace komunikace

- podpora plurikulturního prostředí
- usnadnění komunikace v případě rozcházejících se názorů, ožehavých témat či choulostivých situací

Mediační strategie

- strategie, jak zjednodušit text (jak ho zhutnit nebo rozšířit)
- strategie, jak vysvětlit nový pojem (přizpůsobit výrazivo adresátovi, navázat na jeho předchozí vědomosti apod.)

Mediace ve výuce cizích jazyků? Ano!

1. zasazení úloh do smysluplného kontextu z každodenního života
→ **aktivizační a motivační efekt**
2. práce s **autentickým textem**
3. důraz na **jednání** v různých sociálních situacích a rolích
4. rozvoj řečových dovedností a jazykových prostředků v **komplexních úlohách**
5. podpora pohotového jednání, **spontánní komunikace** a improvizace v CJ (ústní mediace)
6. rozvoj **mediačních strategií** včetně code switchingu
7. rozvoj **language awareness** mj. díky kontrastivnímu pojetí úloh
8. rozvoj **plurilingvní a plurikulturní kompetence**
9. použití úloh v **heterogenních skupinách**
10. použití v kombinaci s metodou CLIL

Pozvánka na kurz DVPP

– Otevíráme kurz DVPP

[Jak nastartovat komunikaci ve výuce němčiny od A1: jazyková
mediace \(11. 11. 2023\) | Pedagogická fakulta MU](#)

11. 11. 2023 / 9-14 hodin / PdF MU

První ročník = ZDARMA

max. 20 účastníků

uzávěrka přihlášek 3. 11. 2023

**Děkuji za pozornost
a těším se na Vaše dotazy**

p.mareckova@ped.muni.cz

**Sprachmittlung und Mediation
im Fremdsprachenunterricht
an Schule und Universität**

Peggy Katelhön / Pavla Marečková (Hg.)

Seznam literatury

- MAREČKOVÁ, Pavla. (Ne)Ztraceno v překladu: Projektové dny s mediací na gymnáziích. Cizí jazyky. Praha: Karlova univerzita, 2023b. V tisku.
- MAREČKOVÁ, Pavla. (Ne)Ztraceno v překladu: Mediace ve vysokoškolské přípravě učitelů. Cizí jazyky. Praha: Karlova univerzita, 2023a, roč. 66, č. 3, s. 3-16. ISSN 1210-0811.
- MAREČKOVÁ, Pavla. (Ne)Ztraceno v překladu: Mediace v cizojazyčné výuce – implementace do praxe a první reflexe. Cizí jazyky. Praha: Karlova univerzita, 2022, roč. 65, č. 5, s. 3-14. ISSN 1210-0811.
- MAREČKOVÁ, Pavla. (Ne)Ztraceno v překladu: Mediační úlohy v cizojazyčné výuce a jejich příprava. Cizí jazyky. Praha: Univerzita Karlova, 2021b, roč. 64, č. 5, s. 3-16. ISSN 1210-0811.
- MAREČKOVÁ, Pavla. (Ne)Ztraceno v překladu: Nové pojetí mediace v Dodatku k SERRJ. Cizí jazyky. Praha: Univerzita Karlova, 2021a, roč. 64, č. 3, s. 3-16. ISSN 1210-0811.
- MAREČKOVÁ, Pavla. (Ne)Ztraceno v překladu: Mediace jako nová kompetence ve výuce cizích jazyků. Cizí jazyky. Praha: Univerzita Karlova, 2019, roč. 63, č. 3, s. 3-13. ISSN 1210-0811.

Seznam literatury

- MAREČKOVÁ, Pavla; KATELHÖN, Peggy. Sprachmittlung und Mediation im Fremdsprachenunterricht an Schule und Universität. Begriffsbestimmung, Überblick und Aussichten. In Katelhön, Peggy; Marečková, Pavla. Sprachmittlung und Mediation im Fremdsprachenunterricht an Schule und Universität. 1. vyd. Berlin: Frank & Timme, 2022. s. 7-21. Sprachen lehren - Sprachen lernen, Band 12. ISBN 978-3-7329-0745-8. doi:10.57088/978-3-7329-9223-2_1.
- MAREČKOVÁ, Pavla. Sprachmittlung als Hochschulkurs im Lehramtsstudium. Ergebnisse eines Fokusinterviews mit Studierenden. In Katelhön, Peggy; Marečková, Pavla. Sprachmittlung und Mediation im Fremdsprachenunterricht an Schule und Universität. 1. vyd. Berlin: Frank & Timme, 2022. s. 151-171. Sprachen lehren - Sprachen lernen, Band 12. ISBN 978-3-7329-0745-8. doi:10.57088/978-3-7329-9223-2_7.
- LACHOUT, Martin; BOHUŠOVÁ, Zuzana; ANDRÁŠOVÁ, Hana; BERGEROVÁ, Hana; ČEŘOVSKÁ, Martina; EICHENMANN, Lukáš; FRYDRYCHOVÁ, Andrea; FUKOVÁ, Petra; JANÍKOVÁ, Věra; JAZBEC, Saša; KACJAN, Brigita; KALASZNIK, Marcelina; MAREČKOVÁ, Pavla; RŮŽIČKOVÁ, Monika; SZCZEK, Joanna; ŠILHAVÁ, Gabriela; ULRICHOVÁ, Barbora. Deutsch als Fremdsprache aktiv und attraktiv im Studium, in Lehre und Forschung. 1. vyd. Hamburg: Verlag Dr. Kovač, 2022. 258 s. Lingua 61. ISBN 978-3-339-12876-8.